УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЛИСТОПАДА 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 19, 1969 No. 212. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 18 листопада 1969

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК 18-ГО ЛИСТОПАДА У ВАШИНҐТОНІ почалася дводенна конференція в справі втікачів. Згідно зі звітом на цій Конференції тепер у світі є 17,318,320 втікачів, двічі стільки, скільки було в 1964-му році. За втікачів уважається тих „бездомних, які внаслідок війни, нетолеранції або революції мусіли залишити свої місця замешкання". В ЗСА число втікачів становить 1,052,088, в тому є 6,500 осіб, які прибули до цієї країни останнього місяця зі Східньої Европи, Куби й Гонг Конгу. 70 відсотків є в Азії й Африці: в Азії — 7,162,435, а в Африці — 5,206,213.

ДИРЕКТОР ЗВ'ЯЗКІВ В КАНЦЕЛЯРІЇ ПРЕЗИДЕНТА Ніксона Герберт Дж. Кляйн в інтерв'ю з представником телевізійної стації СіБіЕс поширив критику віце-президента Спіро Еґню, який минулого тижня критикував телевізійні стації та всі інші комунікаційні засоби, отже й пресу та радіові стації. Дорадник і співробітник Президента сказав, що коли всі інформаційні засоби несправедливо й невірно подають вістки, то це запрошує Уряд інтервеніювати в дій справі. Кляйн заявив, що Уряд не бажає вмішуватися в цю справу. Та самі заінтересовані чинники повинні подумати над цим, чи добре вони виконують свою ролю об'єктивного й справедливого інформатора. Президент Ніксон знав зміст промови, в якій віцепрезидент Еґню критикував телевізійні стації.

КАНАДІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОЄКТУЄ ПОДАТКОВУ РЕФОРМУ, згідно з якою звільнена від оподаткування сума для подружньої пари була б збільшена з 2,000 долярів до 2,800. Внаслідок цього 750,000 осіб не платили б взагалі ніякого податку. Інші подружжя, прибуток яких не перевищував би суми 9,100 долярів платили б менші податки, як тепер. Таких подруж є коло 3.1 мільйона осіб. Зате 3 мільйони канадійців із прибутком більшим як 10,000 долярів, мали б платити збільшений податок. Реформа подумана так, щоб в загальному висота бюджету не була зменшена, бо багатші платники платили б стільки більше, скільки вбогі не доплатили б внаслідок зменшення їм податків.

КОМУНІСТИЧНА ДИКТАТУРА ВСЮДИ ОДНАКОВА. Голова Спілки Письменників і Мистців на Кубі Ніколяс Ґіллен заявив 250 письменникам і мистцям на зборах, на яких видавали мистецькі нагороди, що члени спілки будуть покарані, коли активно не будуть підтримувати революцію на Кубі. Ця погроза „контрреволюціонерам" пригадала письменникам і мистцям, що вони живуть в державі з диктаторською формою влади, де немає інтелектуальної волі. Ґіллен пригадував письменникам і мистцям, що вони при всіх своїх минулих конфліктах творять „велику об'єднану родину для інтересів кубинської революції". І кожний повинен здійснити своє завдання. Хто цього не зробить, „діждеться тяжкої революційної кари".

У СВІТІ

У МАЙНЦІ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗІБРАЛОСЬ в минулий понеділок, 17 листопада, понад 500 делеґатів Християнсько - демократичної партії, яка до останніх парляментарних виборів 28 вересня ц. р. була керівною партією в Німецькій Федеративній Республіці. На тому партійному конґресі напевно будуть аналізувати питання, чому властиво однаково президентом, як і канцлером названої держави стали соціял - демократи, а вони, християнські демократи, опинилися поза владою.

ПАПА ПАВЛО VI НАЗВАВ „невибачним скандалом" теперішні видатки держав на військові цілі, в порівнянні з мінімальними видатками на соціяльні потреби даних держав. Папа закликав у своїй промові, яку виголосив в минулу неділю 16 листопада у соборі св. Павла, щоб всі держави призначали невеличку частину своїх військових бюджетів — на харчі для голодуючих народів.

МАДЯРСЬКИЙ ЩОДЕННИК „НЕПСАБАДШАҐ" ПРИНІС допис свого празького кореспондента з дуже песимістичною оцінкою внутрішньої ситуації у Чехо - Словаччині. Мадярський кореспондент передбачає поворот поліційно - терористичних метод у Чехо - Словаччині внаслідку загальних опозиційних настроїв та непопулярности державного й партійного проводу.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ВІЙСЬКОВІ ВЛАСТІ ЗСА ПОВЕЛИ слідство проти одного старшини й одного підстаршини, які командували невеликим американським військовим відділом, який буцім-то вистріляв 400 до 500 цивільних мешканців одного села, взявши їх несправедливо за комуністичних повстанців. Військові кола відмовилися дати в цій прикрій справі будь-які ближчі дані.

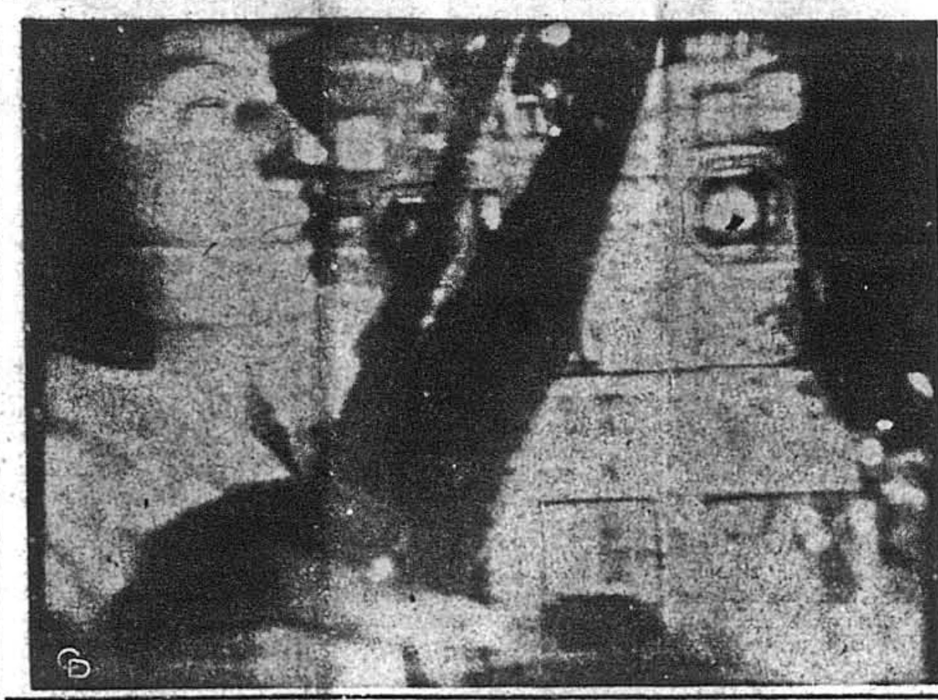
ВЗДОВЖ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ і на південь від нього продовжуються ворожі ізраїльсько - арабські дії. Араби пошкодили ракетами два ізраїльські кораблі в ізраїльському порті Елят, порушивши цим тихе порозуміння, щоб ізраїльський порт Елят і йорданський порт Акаба по протилежному боці затоки Акаби залишати поза воєнними діями. На Синайському острові і в смузі Ґази, себто на окупованих Ізраїлем арабських землях, Ізраїль почав стосувати супроти арабів колективну відповідальність за саботажно - терористичні акти арабських підпільних організацій.

У Янґставні відзначать 75-річчя УНСоюзу

Янґставн, Огайо. — Десять Відділів Українського Народного Союзу зі східнього Огайо та північно-західньої Пенсильвенії,які належать до Янґставнської Округи, відзначать 75-річчя своєї установи великим бенкетом і балем у найближчу суботу, 22-го листопада ввечері в Українському Православному Осередку. Святкування відбудеться тиждень перед виставою в Клівленді опери „Анна Ярославна" з цієї самої нагоди 75-річчя УНСоюзу та в якій громадяни Янґставнської округи заповідають свою численну участь. Бенкет у найближчу суботу відбудеться на пошану піонерів УНСоюзу з Відділів в Янґставні, Кемпбеллі та Кентоні в Огайо і в Шароні, Ню Кестел і Тітусвіллі в Пенсильвенії. Більшість Відділів УНС в цьому районі були зорганізовані вже перед першою світовою війною, отже на бенкеті будуть уже зарепрезентовані, крім піонерів, друга, третя і четверта генерації українців цієї округи. Головним промовцем на бенкеті буде головний предсідник УНС Йосип Лисогір.

АСТРОНАВТИ КРУЖЛЯЮТЬ НАВКОЛО МІСЯЦЯ ПЕРЕД ПРИЧАЛОМ НА ЙОГО ПОВЕРХНЮ

Гюстон, Тексас. — Астронавти Аполло 12 у вівторок 18-го листопада вже кружляли довкола Місяця, а в середу мали осісти на поверхні цієї плянети. Залогу Аполло 12 творять астронавти: Чарлз Конрад, Ричард Ф. Гордон та Ален Л. Бім. Всі вони раніше служили при фльоті. За допомогою окремої ракети астронавти спричинили о год. 10:57 по полудні 17-го листопада те, що сповільнили швидкість космічного корабля з 5,574 миль на годину до 3,600 миль на годину, і тоді притягаюча сила Місяця змусила „Енкі Кліппер", так називається космічний корабель, кружляти довкола себе. Під час цих маніпуляцій Аполло 12 був поза Місяцем і впродовж 32-ох мінут не мав радіового зв'язку з наземною командою. Спочатку Аполло 12 кружляв довкола Місяця так, що був найближче до цієї плянети на 71 милю і найдальше на 195,5 миль. Пізніше вистрілом ракети вирівняв цю орбіту, і вона була більше кругла Командний модуль Аполло 12 і його місячний модуль кружляють разом довкола Місяця понад його рівником. На одну подорож довкола Місяця треба двох годин часу. 39-річний астронавт Конрад і 37-річний астронавт Біль мають осісти на Місяці в окремому модулі, що називається „Інтрепід". Астронавт Гордон (40 років) під час побуту астронавтів на Місяці буде кружляти довкола Місяця, чекаючи на дослідників Місяця. Кружляючи довкола Місяця, астронавти плянують такі свої найближчі праці: 1. Відлучити місячний модуль від матірного корабля, що має статися у вівторок 11:16 по полудні. 2. Осісти на Місяці в середу о год. 12:45 по півночі. 3. О год. 1:53 вранці в середу астронавти мають бути вже на Місяці. 4. На Місяці астронавти мають зробити дві мандрівки по цій плянеті: одну в середу о год. 6:02 вранці, другу о год. 12:37 по півночі в четвер. 5. О год. 9:23 вранці в четвер астронавти мають відлетіти з Місяця, щоб з'єднатися з матірним кораблем, який на них чекає, кружляючи довкола Місяця.

Астронавт Чарлз Конрад під час телевізійної передачі. Він тримає гумову рурку, показуючи глядачам на Землі місячний модуль, який летить до Місяця. На задньому пляні — інструменти.

Колишній амбасадор Джозеф П. Кеннеді важко занедужав

Гаянніс Порт, Масс. — 81-річний колишній амбасадор до Лондону Джозеф Патрик Кеннеді важко занедужав в суботу 15-го листопада на серцеву атаку. Вся його родина біля нього. Джозеф П. Кеннеді — це єдиний в історії цієї країни батько три сини якого були вибрані на федеральних сенаторів,, а один із них був президентом ЗСА. Зять недужого, амбасадор до Франції Сарджент Шрайвер заявив журналістам „Смерть недужого — це тільки справа годин". Джозеф Кеннеді — це один із найбагатших людей у ЗСА Він нездужає від 1961-го року, коли дістав був параліч, перебуваючи на Флориді. Пізніше він мав кілька серцевих атак, але тепер він вже дуже ослаблений, і лікарі не мають надії на те, щоб міг пережити цю останню серцеву атаку.

Нюйоркська Округа УНС з успіхом змагається за чолове місце

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 14-го листопада, тут у приміщенні Т-ва „Дністер", відомого й поза своїм містом найбільшого в окрузі Відділу УНСоюзу ч. 361, відбулися чергові організаційні збори, присвячені успішному завершенню цьогорічної, ювілейної кампанії для значного збільшення членів УНСоюзу та для запевнення чолового місця Нюйоркській Окрузі серед тридцяти Округ УНСоюзу, які гуртують 460 Відділів цієї установи, розкинутих по 28 стейтах ЗСА і сімох провінціях Канади, включно до обох столиць цих країв. Під цю пору Округа міста Ню Йорку і його просторої околиці, яка гуртує 38 Відділів, займає друге місце між всіми округами. Перше місце зберігає, як в раніших роках, округа Філядельфії, яка має щастя мати на свому терені двох з найбільш успішних організаторів й головних радних Степана Гавриша і Івана Одежинського. Та лише 84 члени відділяють ці дві округи від себе й Нюйоркська Округа виявила на цих зборах тверду постанову досягти й перегнати свого філядельфійського сусіда. На завдаток цього змагання зложено в часі нарад, або в тому ж дні передано до головної канцелярії, 15 подань нових членів. Цих членів зорганізували: п. Марія Душник 4, д-р Василь Вишиваний 4, Іван Галичин 3, Іван Пригода 3 і д-р Іван Сєрант 1. Представники інших Відділів зголосили свої уділи в цій кампанії й прирекли вислати членські заяви впродовж цього місяця, щоб дійти бодай до 400, а в грудні посягти по пів тисячки членів. Минулий місяць завершила Округа 319 членами, придбаними в цім році.

Збори відкрив голова адв. Іван Флис. Секретар Округи Микола Хоманьчук прочитав протокол попередніх зборів, який, з деяким доповненям принято. Після цього головний секретар Ярослав Падох виголосив організаційну доповідь, подав загальний огляд кампанії в цілому УНС й на тлі загального стану, докладніше описав стан цьогорічного, ювілейного змагання місцевої округи за дальший ріст УНСоюзу. За його словами УНСоюзу здобув за десять місяців 3,775 нових членів і бракує лише 1,225 членів для досягнення імпонуючого числа 5.000, яке було б рекордом за останіх 15 років. Коли вересень приніс 450, а жовтень 550 членів, то листопад повинен прине-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Розпочалась конференція ЗСА і СССР про обмеження стратеґічної зброї

Гельсинкі. — У столиці Фінляндії розпочалась в понеділок 17 листопада 1969 р. підготовлювана від 4-ох років американсько-совєтська конференція про обмеження чи редукцію деяких родів стратегічної і тактичної зброї. Відкриття конференції відбулось дуже урочисто в репрезентаційній державній бенкетовій залі з участю не тільких обох делеґацій, але й найвищих фінських достойників. Фінський міністер закордонних справ Ахті Карьяляйнен назвав ту конференцію історичною, яка — мовляв — започатковує новий етап в історії народів, коли дві суперпотуги почали говорити про припинення атомових перегонів. Американська і совєтська заяви були скромніші, але теж втримані в оптимістичному і приязному тоні. Першим промовляв голова совєтської делеґації, перший віцеміністер закордонних справ Владимір Сємйонов, який дякував Фінляндії за її гостинність та запевняв, що совєтський уряд прикладає до тієї конференції „велике значення". Він закликав до порозуміння „без нараження на шкоду безпеки наших і інших країн". Все ж, Сємйонов не міг відмовитись від привичної большевицької пропаґандивної демагогії — згадавши Леніна і совєтську ніби „постійну мирову політику, наставлену на загальне і повне роззброєння". Голова американської делеґації Джералд Смит відчитав листа президента Ніксона, в якому кажеться, що Америка не змагає до порозуміння, *яке приносило б тільки* односторонню користь для неї, та що він, Президент, свідомий всіх труднощів дійти до згоди у справі припинення продукції новітньої стратегічної зброї та, можливо, її редукції. Після вступних промов подано шампанське вино й відбулося прийняття для дипломатичного корпусу. Сутні наради мали розпочатись зараз наступного дня. Теперішня конфеференція передбачена на 3 тижні: вона має устійнити час, місце і денний порядок ділової конференції, яка зійдеться, мабуть, з початком найближчого року у Відні.

„АННА ЯРОСЛАВНА" В ТОРОНТІ

Написав Нестор Ріпецький

Вщерть заповнена заля Мессі Гол у Торонті 15-го листопада цього року з нагоди постановки опери „Анна Ярославна" ще раз заперечила поговірку еміґраційних песимістів, мовляв „не тратьте, куме, сили ...", мовляв: „українська еміґраційна громада байдужа до всілякої культурної, чи мистецької діяльности" і так вже зманірована телевізорами, що її мистецькі прояви зовсім мало цікавлять".

Джордж Бернард, що раз сказав: „Песиміст? Це такий чоловік, який вважає всіх інших такими ж поганими, як він сам і ненавидить їх за це".

Поява опери „Анна Ярославна" і реакція української публіки на неї — це тільки ще один доказ неправости всіх наських песимістів і тих, які конечно хотіли б бачити в деяких проявах нашого життя „занепад", „збайдужіння", брак зацікавлення й повну апатію.

На постановці опери „Анна Ярославна" в Торонті можна було бачити повний перекрій українського суспільства цього міста. На перерві ми вийшли до вестибюлю.

Наш постійний „пльомбер" — Майк, покурюючи папіроску, задоволено посміхався.

— Аякже ж. Так їм і треба . . .

— Кому так треба, пане Майк?

— А тим, що без квитків відійшли від каси в таку студінь. А казав я їм перед місяцем іще, ідіть купуйте квитки, бо потому буде запізно.

— А як вам опера подобається, пане Майк?

— Та бачите, я не критик і не можу вчено говорити. Але скажу вам одне. Тамтого року наша юнія дала нам такий „бонус" і нас кількох післала до канадської опери. Но, наші не мають чого постидатися. Та Андреадіс — то співає ліпше, як всі „стари" канадської опери. Бігме ліпше. І то не тільки тому, що вона співає по нашому, а тому, що співає краще, бо я по англійськи теж розумію . . .

Хтось нас потермозив за плече.

Оглядаємось.

Пан Б. Наш знайомий, властитель великого споживчого склепу.

— Добрий вечір.

— Добрий вечір, — кажемо ввічливо, бо це представник нашої середньої кляси, тієї, яка на наших очах у Канаді виросла з нічого, із малесеньких і скромнісінь-

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНЦІ ЗСА СОЛІДАРИЗУЮТЬСЯ З „МОВЧАЗНОЮ БІЛЬШІСТЮ", АЛЕ НЕ МОВЧАТЬ

Вашингтон. — Останні події в Америці, зокрема акція т. зв. „мораторіюм" для негайного відкликання американських військ з В'єтнаму та закінчення тієї війни американською капітуляцією, як і протиакцією проти тих демонстрацій, потвердили недвозначно, що величезна більшість американського народу підтримує політику президента Ніксона і його Уряду відносно В'єтнаму та швидкого відкликання американських військ, але без капітуляції, передавши бойові завдання південно-в'єтнамській армії. З цією — як згадав президент Ніксон у своїй недавній промові — „мовчазною більшістю" солідаризується без сумніву і більшість українців в Америці. Про це свідчать листи голови Крайового Комітету Поневолених Націй проф. Лева Добрянського та окремо ще Українського Конґресового Комітету до Президента Ніксона з виразною заявою підтримки його політики щодо В'єтнаму. Таку підтримку заявив і Десятий Конгрес Американських Українців окремою резолюцією. Тепер, у багатьох громадах відбуваються спеціяльні чи принагідні зібрання, на яких громадяни-українці схвалюють відповідні резолюції та масово підписують листи з підтримкою для політики Уряду.

Листопадове свято в Маямі

Між тими, що такі резолюції схвалюють і підписують листи є українська громада в Маямі на Флориді, яку репрезентує Центральний Комітет. Цей Комітет влаштовує вже в найближчу неділю, 23-го листопада, традиційне Листопадове Свято, перед офіціяльною програмою якого буде схвалена така резолюція для підтримки політики Уряду відносно В'єтнаму та вислана до місцевої преси і, очевидно, до Вашингтону. А в програмі Листопадового Свята будуть, між іншим, висвітлені прорізки про Листопадовий Зрив, що їх приготовив і покаже учасник того Зриву, відомий наш мистець Іван Кучмак.

Д-р Михайло Гук очолив нову управу Метрополітального відділу УЛТПА

Ню Йорк. — Метрополітальний Відділ Українського Лікарського Т-ва Північної Америки відбув 15-ті загальні збори в суботу 15-го листопада в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, на яких були присутніми понад 50 лікарів. Зборами провадив д-р Ростислав Сочинський, секретарювала д-р Стефанія Корінець. Уступаюча Управа, яку очолював д-р Євген Грабарчук, подала звіт про багатагранну працю управи та лікарів Метрополітальної округи які, крім професійної праці, з посвятою брали участь в суспільно-громадських виявах нашої спільноти: минулі два роки були знаменні такими подіями, як СКВУ, Десятий Конґрес Американських Українців, візита Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого на американському континенті, посвячення Собору св. Софії в Римі, Синод Православного Єпископату і Синод Католицького Єпископату, завершення першої Катедри Українознавства в Гарварді та ін. Від Головної Управи УЛТПА присутній голова д-р Б. Шебунчак привітав збори Відділу та поінформував про проблеми і життя всієї лікарської мережі в Північній Америці та про плянування наступного лікарського з'їзду, що відбудеться на „Меморіял - вікенд" у травні 1970 року у Філядельфії. Після вичерпних дискусій та плянування праці в майбутнє, в справах „Лікарського Вісника" — єдиного лікарського журналу українською мовою якого немає в Україні, — альманаха, Стипендійного Фонду та ін., вибрано нову управу Відділу в такому складі: голова д-р Михайло Гук, заступник голови д-р Люба Стефанівська, заступник голови д-р Юрій Малецький, секретар д-р Тарас Шеґедин, касир д-р Роман Кравчук, імпрезовий референт д-р Роман Климівський; Контрольна Комісія: голова д-р Василь Кіналь, члени д-р Юрій Стефанівський і д-р Андрій Тершаковець. Крім того, вибрано управу Сесії дружин лікарів, яка займається суспільною опікою та допомогою потребуючим в діяспорі нашого поселення. Ця Сесія плянує ряд імпрез, щоб придбати фонди на ці цілі. До управи Сесії дружин лікарів ввійшли пані: голова Олександра Терлецька, заступник голови Віра Кушнір, секретар Ольга Ґной, скарбник Ярослава Книжанівська, господ. реф. Нана Сочинська; Контрольна Комісія: Янка Міґоцька, Лідія Гук; члени Управи — Орися Панчук, Лідія Грабарчук, Тетяна Тершаковець і Лідія Оришкевич.

У Філядельфії відзначають 20-ліття Пластової Станиці

Філядельфія, Па. — (О. Л-ий) — „Днем Пластуна" в днях 22 і 23 листопада ц. р. відзначає Пластова Станиця у Філядельфії 20-ліття своєї праці. Виставка пластових праць буде відкрита в Пластовому Домі при 10-ій і Данконон вул. в суботу 22 і неділю 23 листопада. В неділю 23 листопада ц. р. в 11-ій годині перед полуднем зараз після торжественної Служби Божої в намірені української пластової молоді. — відбудеться Святочний Пластовий Апель в авдиторії школи Сестер Василіянок при Ліндлей вул. А в суботу 22 листопада в 6-ій год. веч. відзначить Філядельфійська громада цей 20-літній ювілей ювілейним бенкетом в авдиторії Церкви св. Йосафата на Френкфорді при вул. Дітмен і Дістон. Бенкетом проводитиме редактор пл. сен. Богдан Кравців. У програмі, між іншим, також виступ пл. юнацького мистецького гуртка під проводом п. Зенона Чайківського. Очікують, що філядельфійська громада візьме численну участь у відзначенні 20-ти літнього ювілею виховної пластової праці.

20-ГО ЛИСТОПАДА ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — У четвер, 20-го листопада, тут у власних приміщеннях при 5-ій евню і 79-ій вул. відбудеться о год. 8-ій вечером звичайні річні збори Українського Інституту Америки, заснованого нашим покійним меценатом Володимиром Джусом і тепер очолюваного його сином і спадкоємцем Теодором Джусом. Він та інші члени Дирекції звітуватимуть на зборах, на яких передбачається також вибір трьох нових членів Дирекції на повну три-річну каденцію.

СВОБОДА SVOBODA
українськийщоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Клопоти з інтеґрацією

Коли Найвищий Суд проголосив 17 травня 1954 року своє історичне рішення, що расовий поділ — сеґреґація — в публічних школах є антиконституційним, то расова інтеґрація в публічних школах, себто перемішання білих і чорних школярів, перейшла у південних стейтах Америки з більшими або меншими труднощами, а то й без ніяких дисонансів. Все ж у стейті Міссіссіпі залишилось ще 30 расово поділених публічних шкіл. Уряд Ніксона дозволив тамошнім шкільним властям виготовити самим програму, як ті школи інтеґрувати. Муринські організації і білі ліберали побачили в тому становищі Уряду сприяння південним сеґреґаціоністам. Вони зголосили відклик до Найвищого Суду, який 29 жовтня ц. р. вирішив, що треба перевести расову шкільну інтеґрацію „негайно".

Очевидно, Найвищий Суд виходив з принципового становища, як його диктує Конституція. У практиці все одно неможливо „негайно" перевести шкільну інтеґрацію 30-ох шкіл без спричинення хаосу. Тому залишиться давня постанова, за якою до кінця грудня цього року ті школи мусять представити плян переходу на інтеґровану базу. Але водночас виринула інша проблема: як бути школам, які добровільно залишились сеґреґованими, вже не в південних стейтах ЗСА, де расова проблема загострена, а в північних, де такої проблеми не було в гострій формі від часу Громадянської війни.

Наприклад, у Чикаґо є 106 цілком чорних публічних шкіл і 214 чорних на 99 відсотків. У Клівленді, Боффало, Атлантік Ситі і в Ню Йорку є публічні школи цілком білі і цілком чорні, бо батьки рішуче спротивилися, щоб їх дітей примусово возити автобусами до віддалених шкіл в ім'я принципової інтеґрації. В деяких чорних школах батьківські комітети рішуче противляться, щоб до їх шкіл давали білих учителів і білих учнів. Рішення Найвищого Суду з 29 жовтня ц. р. про необхідність „негайної" інтеґрації всіх шкіл актуалізує питання, чи можна і треба насилувати волю вже не білих „расистів", а чорних, які не хочуть інтеґрації. Сенатор Джан С. Стенніс з Міссіссіпі, який підтримував становище Уряду в справі шкіл у його стейті, заповів, що він буде боротися за припинення видачі грошей тим сеґреґованим школам в північних стейтах, які не захочуть „негайно" інтеґруватись. Він закинув Найвищому Судові, що той прийняв своє рішення, не знаючи всіх фактів про стан шкільництва в ЗСА. Це — ще один приклад, який вказує, що треба боротися за принципи, але не можна нехтувати життьової практики.

„День міліції"

„Важливий обов'язок, покладений народом на міліцію, вимагає повсякденного удосконалення ... Кілька тисяч добровільних народних дружин на Україні — це надійні помічники міліції ... Населених пунктів, де громадськість сама підтримує спокій, охороняє порядок, на Україні вже є понад 9 000" ... — Про це й багато чого іншого розповіла київська „Радянська Україна" з 8 листопада, з нагоди „Дня совєтської міліції", що припадав на 10-го листопада, на робочий день.

Добиваючись влади, Ленін з большевиками обіцяли, що „побудова" соціялізму - комунізму автоматично зліквідує не лише кляси, а й злочинність, крадіжки, бандитизм і т. п., бо, мовляв, будуть зліквідовані причини, що породжують такі неґативні явища. Комуністи вважали і вважають, що головними причинами хуліганства, грабунків, убивств тощо є ... капіталістична система, буржуазний устрій в будь - якій країні, бо за такого устрою завжди є клясово скривджені, убогі, отже завжди буде і злочинність. Як знаємо з практики життя за кордоном, у різних західніх країнах, якраз країнах з „капіталізмом" — надзвичайно рідко трапляються випадки, щоб хтось украв якусь річ з голоду. Звичайно ж ідеться про нероб, ледацюг, людей з нахилом до бандитизму, яких спокушають каси в банках або готівка, що її везуть робітникам на фабрики, щоб заплатити людям за працю.

Тим часом у „країні перемігшого соціялізму, яка будує комунізм", себто в СССР, де теоретично мала б давно вже зникнути злочинність — довелося міліції мобілізувати ще й десятки тисяч „дружинників", щоб якось давати раду не лише із злочинцями, а й з звичайними порушниками ладу на вулицях, у потягах, по кінах, ресторанах. Населення 9 000 сіл і міст в Україні самомобілізувалось на окорону ладу, бо міліція в СССР займається не так злочинцями, як чесними людьми, яких комуністична диктаторська партія вважає неблагонадійними.

ПРЕСА, РАДІО, ТЕЛЕВІЗІЯ

У четвер минулого тижня віце - президент Спіро Еґню у великій промові, виголошеній в Де Мойн, Айова, різко критикував великі американські радіо - телевізійні стації за їх спосіб інформування народу про найважливіші події. Він запелював до користувачів телевізорами, щоб вони реаґували безпосередньо до даних телевізійних централь, і, за твердженням „Н. Й. Таймсу", зараз же після закінчення промови Еґню — тисячі американців почали зголошувати телефонічно до телевізійних централь схвалення або засудження тієї промови. Негайна масова — прихильна й неприхильна — реакція на виступ віце - президента Спіро Еґню доказує — твердить „Н. Й. Таймс", — що він заторкнув дуже болючу струну.

Цією струною є преважлива проблема публічної інформаційної служби в ЗСА. Відомо, що поза „Голосом Америки", який має свою спеціяльну місію подавати вістки за залізну заслону, не існує американської урядової преси, ані теж радіо - телевізійних передач. Всі засоби публічної інформації знаходяться в приватних руках із конституційно ґарантованою якнайширшою свободою вислову. На адресу американської преси і радіо - телевізійних передач не раз уже падали закиди щодо „сенсаціоналізму", себто сприяння в першу чергу всьому, що пахне сенсацією, без уваги на зміст даної події і на погані практичні наслідки розголошування різних неґативних явищ щоденного життя. Відомо теж, що при всьому багатстві вісток з Америки і всього світу у різних американських великих щоденниках, кожний з них має виразне ідеологічно - політичне обличчя, яке проявляється не тільки у селекції друкованого матеріялу, але і в його розміщуванні та в заголовках.

Все ж американські газети здебільша дотримуються головної засади пресово-інформаційної служби: розмежовувати факти від коментарів. Факти треба подавати вірно, без уваги на те, чи вони редакторові подобаються. Зате коментар, насвітлення, може і мусить переходити крізь призму світогляду коментатора. За те американські звітодавці в телевізійних і радіопередачах переплутують факти з коментарями і зразу ж, подаючи вістку, насвітлюють її за власною вподобою.

Власне проти цього рішуче виступив віце - президент Еґню. Він затаврував конкретно неґативний підхід телевізійних компаній супроти промови президента Ніксона з 3 листопада ц. р., коли то телевізійні компанії негайно після виступу Президента передали неґативну оцінку, що її зробив кол. амбасадор Аверелл Гарріман. Всі три великі телевізійні компанії негайно запротестували проти виступу віце - президента Еґню, не признавши йому рації та обстоюючи, що вони правильно й справедливо інформують спільність. Однак, вони промовчали у своїх запереченнях сутній момент промови віце - президента Еґню: всі ці три телевізійні компанії мають свої студії в Ню Йорку, а Ню Йорк відомий із своєї ліберальної, критичної супроти політики през. Ніксона, атмосфери. Зокрема, віце - президент недвозначно натякав, що звітодавці-коментатори тих трьох телевізійних компаній — неприхильні Урядові журналісти, які зловживають своїми становищами, тенденційно подаючи вістки.

Звання журналіста — надзвичайно відповідальне. Байдуже, чи він користується газетною сторінкою, радіомовленням чи телевізійною студією — він мусить чітко розмежовувати факти від своїх особистих поглядів. Знову ж радіо- і телевізійні передачі не повинні нехтувати виховним моментом цього новітнього засобу масової інформації і повинні подавати коментарі під різними кутами зору, а слухач - глядач сам виробить собі свою думку.

У льохах Історичного Музею в Чернігові приховуються понад дві тисячі експонатів

Київ. — Чернігівський Історичний Музей, заснований на початку цього століття, міститься й тепер у невідповідній похмурій будівлі з 17-го століття. „Обласне управління культури вже кілька років порушує питання про музейне приміщення, та поки що без наслідків. Дивно, що у Чернігові — чудовому мальовничому місті, де виросли нові сучасні готелі, маґазини, ресторани, досі не знайшлося відповідної споруди для музею". Газета „Культура і Життя" з 2-го листопада сповістила також, що увесь художній відділ музею розміщений „у напівтемній невеликій залі", з картинами „буквально впритул одна до другої". Між виставленими для огляду є картини італійських, голляндських, французьких та німецьких майстрів, особливо ж цінні українські портрети з 18 сторіччя, в тому й портрет генерального обозного Чернігівського полковника В. Куниця-Борковського, портрети Олени та Гната Галаганів і ін. українських діячів початку й середини 18 віку. „Культура і Життя" інформує, що „твори, показані в залях — тільки невеличка частка тих скарбів, якими володіє музей. У його фондах зберігається понад 2 000 зразків української народної вишивки, фарфор, значна кількість ювелірних виробів 16-18 століть".

В. Стецюк

ПУБЛІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НТШ В ЗСА У 1968-69 РР.

Поруч цілої низки наукових конференцій і засідань окремих Секцій і Комісій в минулому академічному році, Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА проявило також деяке пожвавлення своєї праці у властивій і основній галузі своєї наукової діяльности, а саме у випуску друком цінних праць своїх членів з обсягу українознавства.

З української філології заслуговують тут на увагу, зокрема, праці проф. П. Ковалева — про особливості словотворення в українській мові та про фонетичні системи в слов'янських мовах, проф. Костя Кисілевського — про діялектичні особливості Шашкевичевої мови, а далі передрук маловідомої, але цінної праці проф. Романа Смаль - Стоцького „Українська мова в Совєтській Україні", його невеличка розвідка „Правдиве значення совєтського терміну ,Україна' " та менші розвідки інших наших дійсних членів, як проф. В. Лева, проф. В. Чапленка, проф. О. Горбача і ін.

Крім того в минулому академічному році вийшли друком два збірники Філологічної Секції НТШ, тобто том 33-ий — як друга частина збірника на пошану Івана Франка із цінними статтями Ю. Бойка, В. Жили, Б. Романенчука, П. Ковалева, О. Кравченюка, Л. Храпливої і ін. та збірник том 34-ий з вартісними статтями з української філології. Сюди ввійшли, зокрема, статті Романа Смаль - Стоцького „Совєтські мовні теорії", Яра Славутича „Закінчення -ові (-еві) та -у (-ю) в українській мові", В. Чапленка „Походження назви ,гуцул', ,лемко', ,бойко' ", Олекси Горбача „Д і я л ектичний словник північно - добруджанської говірки с. Муригиль над Дунаєм", П. Ковалева „Заслуги акад. Степана Смаль - Стоцького для української науки", В. Жили „Українська література під радянським ладом", А. Фесенка „Українська бібліографія за кордоном", Костя Кисілевського „Філологічні праці Івана Панькевича", Василя Лева „Українські реґіоналістичні досліди і публікації поза межами України" та синтетична розвідка П. Ковалева „Здобутки українського мовознавства на еміґрації", тобто короткий огляд наукової праці наших мовознавців за останніх 25 років. Для наших майбутніх дослідників такі огляди матимуть велике значення, і тому в пляні діяльности НТШ на майбутнє звернено на це особливу увагу.

Багато цінного матеріялу української філології і з інших галузей українознавства вміщено також у „Збірнику на пошану сімдесятиріччя народин Р о м а н а Смаль - Стоцького". Видання нового переспіву „Слова о полку Ігореві" о. М. Кравчука має також немале значення в нашій літературі, зокрема сьогодні, коли наші поети і філологи в Україні мусять навіть і свої переспіви достосовувати до партійної лінії та її вимог. Праця проф. М. Стахова „Україна і Росія. Нарис історії їхніх політичних і мілітарних взаємин", що її видав УККА англійською мовою на початку 1969 р., заслуговує на спеціяльну увагу, з огляду на вміщений в ній документальний матеріял, зокрема, для англомовних учених в галузі політичних студій Східньої Европи.

Опублікування „К а з ки мого життя" Богдана Лепкого з біографічними додатками його рідного брата Лева не тільки корисне для наших майбутніх дослідників в їх студіях над літературною творчістю того ж письменника, але й над українським культурним рухом в Галичині між двома світовими війнами. Велике значення для наших майбутніх дослідників історії й культури України мають також реґіональні збірники, що їх чотири томи випустило НТШ в ЗСА в останніх двох роках в серії „Український Архів", як „З бувальщини Нового Села б. Чесанова в Галичині в 1826-1944 рр.", „Збаражчина", „Теребовельська Земля" і „Бережанська Земля". Правда, Управа Американського НТШ свідома недоліків видавничої праці, як також і тих завдань, що їх ставить перед нами наша дійсність, але, на жаль, в наших умовинах вести раціональну наукову політику та достосувати її до вимог дня майже неможливо. Причина зовсім зрозуміла: недостача відповідних фондів не дозволяє нам ані на відповідне плянування потрібних для нас видань з підшуканням авторитетних авторів, ані також на якість і кількість творів. Очевидно, без фінансової допомоги нашої спільноти і окремих наших меценатів, не було б і тих досягнень, що їх маємо сьогодні. Тим часом прогалини в нашій науці великі і завдання, що стоять перед українською наукою і українськими науковцями у вільному світі, стають щораз більші.

Тому, щоб бодай частинно заспокоїти потреби нашої науки, Управа Американського НТШ запланувала і вже, завдяки старанням наших меценатів та окремих спонзорів видань, почала реалізувати свою публікаційну діяльність випуском розвідки проф. д-ра О. Повстенка „Храм св. Софії в Києві і доля архітектурних пам'яток Княжої Доби" та праці проф. д-ра М. Стахова „Третя Совєтська Республіка в Україні. Нарис з історії третьої інвазії Совєтської Росії в Україну".

Запляновано також випуск друком наступного тому Записок НТШ, присвяченого нашому великому історикові та колишньому довголітньому голові НТШ у

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р О. К. Кононенко

ЦУКРОХЕМІЯ

(1)

Слово „цукрохемія"* запроваджено недавно, щоб виділити хемію звичайного тросникового або бурякового цукру, сахарози, від усіх інших цукрів, як то виноградного (глюкози), або молочного (лактози). Всі ці сполуки об'єднуються під загальною назвою — вутлеводи.

Слово „сахароза" походить від латинського "saccharum album", а англійська назва "sucrose" походить від французького "sucre".

Сахароза міститься у майже всіх солодких овочах, але індустріяльне значення мають тільки дві: цукрова тростина і буряк.

Цукрова тростина, як думають тепер, росла в дикому стані на островах Тихого океану, звідки проникла до Індії та Китаю. Арабські купці привезли її далі на захід, до Африки та Европи. Колюмб запровадив тростину до Америки під час своєї другої подорожі.

Щоб посадити тростину, закопують у рівчак відтинки її стебла, які дають паростки і одночасово пускають коріння. Коли тростина виростає до 6-8 стіп, її стинають, потім відрізують листя і транспортують до цукроварні. Часом поле підпалюють, листя згорає, а стеблина, яка має більше вологи, лишається. Така полена стеблина тростини має бути перероблена негайно.

На фабриці стеблину перетинають на кавалки приблизно в 1 цаль і витискають поміж вальцями. Щоб видобути решту цукру, вичавлений багас (як він називається) змочується водою і знову витискається декілька разів.

Чиста вода вживається лише на майже виснаженому багасі, щоб вимити останні рештки, і цей розведений розчин подається на передостанні рольки, де він збагачується цукром. І так далі, виконуючи так званий принцип протитечі.

Вичавлений сік фільтрується, домішки осаджуються вапном, а надлишок вапна стручується фосфатною кислотою або вуглекислим газом. Після нової фільтрації сік випаровується, даючи сирий брунатний цукор. Решта по фільтрації називається патокою або мелясою. З економічних причин намагаються продукувати сирий цукор якомога ближче до плянтації, а останнє очищення перепроваджують якнайближче до районів споживання.

При рафінації цукор знову розчиняють, стручують і перепускають через активоване вутілля. Безкольоровий сироп випаровують у вакуумі до кристалізації. Поки були запроваджені центрифуги, не було можливости відділити кристали від густого сиропу, що налипав на них, і тому розчин лишали застигати, роблячи голови або кусковий цукор.

Під час наполеонівських воєн Европа була відрізана англійською бльокадою від джерел цукру у Вест Індії. У 1802 році Фридрих Вільгельм у Прусії дав гроші на розбудову першої цукроварвий буряк. Селекцією, що вий буряк. Селекцєю, що тривала 40 років перед тим, вдалося піднести вміст цукру в буряку до 11%. Вирощуванням буряка зайнята велика площа в північній Україні, на Вороніжчині і в інших суміжних областях.

В Америці буряк копають машиною, а відтяте листя лишають на полі, на яке пізніше виганяють худобу.

На цукроварні буряк миють і тнуть на тоненькі стружки. Оскільки він не має багато соку, його не витискають, а вилуговують водою в циліндричних вежах-дрижаках. Нормально батерія складається з 12 дифузорів, з яких один наладовується, один виладовується, а в десятьох екстраґують цукор знову за принципом протитечі. Переробка та кристалізація нічим не відрізняється від переробки та кристалізації тростинного цукру.

Очищений тростинний та буряковий цукор цілком ідентичний. Бурякова патока (чорна меляса) не здатна для людського споживання, бо має велику кількість калійних солей.

У споживанні цукру на душу населення на першому місці стоїть Ірляндія. В ЗСА кількість споживаного на душу населення цукру майже не змінюється від 1900 року.

ЗСА майже досягли демографічної інверсії, яку Західня Европа досягла вже довший час тому. При цьому приріст населення зменшується, а продукція сільського господарства збільшується настільки, що не тільки покриває потреби країни, але ще й дозволяє вивозити надвишки. Цукрова промисловість постійно росте, але цей зріст іде лише паралельно з ростом населення. Це непокоїть фабрикантів. У той час, коли в інших галузях промисловости винайдення нових машин або продуктів може створити нові ринки попиту, даючи можливість швидко розбагатіти, в галузі цукрової промисловості знаходити нові джерела зуживання дуже тяжко.

Більшість продукованого цукру йде безпосередньо до споживача. Решта йде на промислові цілі — виробництво напоїв, пекарських та кондиторських виробів тощо. Лише 1% цукру вживається для харчових цілей.

Намагаючись підвищити цей відсоток, створено Sugar Research Foundation. Ця стаття є коротким звітом про роботу цього закладу за 15 років.

Поперше — про відпадки. Коли цукор кристалізується, лишається патока або меляса, яка може бути вжита або для вироблення рому або на корм для худоби. Худобу вирощують переважно як джерело їжі, багатої на білки або протеїни — м'ясо, молоко тощо. Але тварини не можуть синтезувати білок, вони беруть його з рослинного корму. Щоб збільшити кількість білку або рівновартних азотових речовин у мелясі, її амонізують, а саме пропускають аміак над мелясою у великих казанах.

* Ця стаття — це одна із серії виголошених доповідей в Товаристві Українських Інженерів Америки, Відділ Ню Йорк.

(Продовження буде)

Інж. Валентин Сімянців

СТУДЕНТСЬКІ ЧАСИ

СПОГАД
ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА, РОКИ 1923-1929

(19)

Не знаю, як воно сталося, що я ще після того потрапив на Спожілов, під Прагою, де будувалася робітнича колонія. Виявилось, що нас заманили туди, як штрайкбрехерів. Були ми там лише одну ніч, бо вранці довідалися про свою незавидну ролю і не захотіли псувати людям їхнє намагання — пощо мали втручатися в чужі справи? Та можна було там від робітників-страйкарів і камінця в голову сподіватись ...

Зі Спожілова я дістався до Вельтрус. Там на річці Влтаві будували електростанцію, шлюзову комору і привід (рукав) з річки Влтави на турбіни .На тій великій будові брат Олекса відбував практику. Там застав я зформовану групу, чи бриґаду, приблизно з 20 чоловік.

Не пригадую багатьох. Когось навіть і з добрих хлопців не згадую тільки тому, що були дуже добрі і ніякого „коника не викинули".

Важко було без сміху дивитися на Чернявського, коли він цілий в булика половину скручувався під тягарем тачки, зашпортувався, тачка з'їжджала з дошки, клякав на коліна, голосно нарікав.

Данило Савенко ретельно кожного вечора з виглядом альхеміка мішав ґліцерину зі соком цитрини і биндами зі старого шмаття, намоченого в тій суміші, замотував окремо кожен палець на руці і, засунувши руки у великі рукавиці, клався спати.

А що ж ми робили?

Десь там черпала з дна річки машина пісок і насипала на баркаси певну кількість кубометрів. Зчеплених таких чотири баркаси пароплав буксиром притягав з берега до помосту і лишав нам. А ми той пісок мали витягати тачками на берег, може яких метрів зо двадцять.

Робили ми годин п'ять, шість денно. Праця від кубометра і в час мала бути закінчена, щоб друга партія (то вже були чехи) мала час вивантажити свої баркаси.

Ми не нарікали, заробіток був добрий. Боюсь збрехати ,але, здається, виходило аж нам по п'ять — шість корон на годину. Тридцять п'ять корон заробити на день робітникові було не легко в ті часи. Але й робота ж була: пісок мокрий, дошки мокрі, як не обтираєш ручки у тачки, а пісок там залишається, та й під гору пхати, а накладати на тачку з горбом треба, щоб в час вивезти.

На обід ходили ми до сільської господи. Господар сам і різник, і кухар, пиво людям точить і ковбаси робить. Веселий — радо жартує і жарти слухає, рясніє дотепами. Обіди смачні, і тарілки не видно, так накладав. Взаємини між нами і господарем — ліпших би і не треба. Кожного дня питається нас, що ми хочемо завтра на обід. Хто перекричить інших, по того й бувало.

А раз сам господар оголосив, що почастує нас кнедлями. (Чехи вимовляють кнедліки або ще й кнедлічки — дуже їх люблять). Ми, хтиві на м'ясо, прийняли „запрошення" більшість мовчки. Але хтось кинув щось таке, що, мовляв, лише тістом нас напихає. Дехто зауважив, що господар образився, дехто твердив, що навіть гнівний був. А всі про все те скоро забули.

Дістали ми на другий день обід з м'ясом і ще по одному „кнедлічку" — пухкому, чимсь посипаному і в маслі купаному, смачному, аж облизували пальці, хвалячи. І як прийшов господар зі запитом: „Що на завтра?" — „Кнедлічки,кнедлічки!" заверещала братія.

Господар сперся руками на стіл, видно було, що приховує хвилювання, трохи нагнувся до столу і, щоб усі таки чули, кожне слово ділячи, прорік, що, поки він живий, ніхто з нас від нього кнедліка не дістане, а інде, щоб пам'ятали, таких кнедліків немає. Щоб запам'ятали — підкреслив — і не наважилися прохати. Чулося, що діткнутий він дуже. І отакі вони чехи!

Дружба наша з господарем не поламалася, але тріщину мала.

А чого ж воно так? Де пес закопаний?

Знеславили ми господу. Здалека-здалека, з самої Праги, потім розказували чехи, люд їде, щоб посмакувати на отих кнедлях, а ми ото так чоловікові зробили прикрість, за живе смикнули.

Десь з кінцем літа, у згоді з урядом, брат Олекса поступився мені місцем студента-практиканта. У Олекси був останній рік, і треба було складати іспити. І отак я через ніч з робітника та став „паном".

Найменше коліщатко в Будівельному уряді. А найбільший пан — пан радний, інженер Меліхар, далі його заступник інженер, забув його прізвище, з титулом комісар, потім ставітель — теж титул технічного урядовця зі середньою освітою, пан Ружічка (а всі Ружічки в Чехах з циган, був і він смаглявий), тепер я, а ще за мною (але тільки в списках, а на ділі перед мною) майстер, молодий чоловік, Білек.

Усі мали свої визначені межі в обов'язках і правах, тільки я був попихачем для всіх. Воно то так зле не було. Щось поміряти, щось перекреслити, десь щось доглянути, комусь чийсь наказ передати. Ті пани там нудились часом без праці, а я, як не мав що робити, никав по будові та приглядався — цікавого було багато. Тоді якраз інсталювали турбіни, контрольні прилади, і інженер від того фаху в фабрики радо все показував і розказував.

(Далі буде)

ПУБЛІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НТШ В ЗСА У 1968-69 РР.

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Львові, проф. Михайлові Грушевському. В серії видань „Бібліотеки Українознавства" появляться незабаром друком спільні праці проф. М. Стахова англійською мовою, а саме а) М. Стахів - Я. Штендера „Західня Україна у зворотному пункті історії Европи", б) М. Стахів - П. Стерчо „УНР в 1917-18 рр.", в) М. Стахів-М. Чировський „УНР в Київському періоді 1919 року".

В найближчому часі заплянований також видати історію Української Галицької Армії — англійською мовою, в опрацюванні проф. д-ра Степана Горака і українською мовою в опрацюванні мгра Зенона Стефанова. Ждуть ще своїх окремих спонзорів дві праці д-ра В. Трембіцького, а саме „Діяльність Червоного Хреста і Міністерства Народного Здоров'я в Україні в 1917-20 рр." та „Консулярна і дипломатична служба УНР". У підготові до друку є також праця д-ра П. Мірчука п. н. „Національно - державні цілі проводу Коліївщини".

Стараннями Військово-Історичного Інституту НТШ друкується також „Український Військовий Термінологічний Словник" Зенона Стефанова, як черговий том Бібліотеки Українознавства НТШ. В тій самій серії видань НТШ появиться весною наступного року праця д-ра І. Новосівського „Буковинські українці і їх самовизначення в 1918 році" англійською мовою.

В серії „Української Літературної Бібліотеки" вийшли друком, за редакцією В. Лева, том оповідань д-р Софії Парфанович та антологія „Слово і зброя" в упорядкуванні Л. Полтави.

Філологічна Секція НТШ заплянувала випустити друком в біжучому академічному році „Історію Наукового Товариства ім. Шевченка" проф. д-ра В. Лева та його ж „Бібліографію всіх видань НТШ" від початку до 1970 року, в серії „Доповідей" появляться також праці К. Кисілевського, П. Ковалева, Романа Смаль - Стоцького і В. Стецюка. В цій же серії видань появиться ще в цьому місяці збірка студій на пошану нашого визначного дійсного члена - сеньйора проф. д-ра Костя Кисілевського з нагоди його 80-річчя життя і 57-річчя наукової та педагогічної д і я л ьности. Очевидно, ми тут не назвали цілої низки праць, уже опублікованих і заплянованих на цей академічний рік, а далі наших членів Математично - Природописно - Лікарської Секції НТШ, хоч під певним аспектом і вони належать до групи українознавства та гарно репрезентують нашу науку в чужому науковому світі.

Вже цей короткий огляд публікаційної діяльности НТШ в ЗДА, що ми його тут подаємо тільки за останній час, показує наглядно, як багато можна доконати на полі нашої науки поза межами України, при дружній співпраці наших старших і молодших науковців та при пляновій, хоч і скромній, допомозі нашої спільноти.

Подяка

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всім нашим УСТАНОВАМ, ЖЕРТВОДАВЦЯМ, ПІДПРИЄМЦЯМ — власникам українських фірм м. Ню Йорку, які фінансово допомогли нам влаштувати Відбиванковий Турнір і уфундувати чаші:

Український Народний Союз, власники крамниць „Роман Парцель", М. Підгородецька — „Орхідея", Т. Лешко, „Веселка", Н. Д., „Самопоміч", „Сурма", „Арка", „Броди", „Олімпія Лікер", „Марія", „Альмор", А. Головінська, „Молоде Життя", „Карпати" — взуття, Куровицький і Син, І. Кершньовський, Браття Стасюк, В. Хомут, Г. Сливки, К. Шевчук, В. Заклинський, М. Івасівка, Скомський „Барбер Шоп".

23-ий КУРІНЬ УСП-ів „ЧЕРВОНА КАЛИНА"
і
8-ий КУРІНЬ УСП-ок „ЧОРТОПОЛОХИ"

83-ій Відділ Союзу Українок Америки

— влаштовує —

в неділю, 23-го листопада 1969 року

від год. 9-ої до 4-ої по пол.

ЯРМАРОК

в ДОМІ ВЕТЕРАНІВ в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

33 Схід 7-ма вулиця.

В продажі ДИТЯЧІ ІГРАШКИ, ВИШИВАНІ СУКОНКИ та інші гарні речі. Також в продажу ДОМАШНЄ ПЕЧИВО.

Запрошуємо все Громадянство на Ярмарок.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ, НЮ ЙОРК

П'ятниця, 21-го листопада 1969 року

I. Студенти УМІ кляс Проф. М. Байлової — А. Бобяк, О. Кизишин, І. Тромса
відіграють твори Барвінського, Бортнянського, Косенка, Моцарта і Вільямса.

II. Надія Миколаєвич з Бостону —
Враження з подорожі в Україну. Доповідь ілюстрована прозірками.

Початок год. 8-ма веч.

НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ

дня 31-го грудня 1969 року

в залях

Українського Народного Дому

в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

при звуках ОРКЕСТРИ „АМОР"

---

41 ВІДДІЛ ООЧСУ, ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ та ОСЕРЕДОК СУМА в БРУКЛИНІ

— влаштовують —

ЗАПУСТНУ ЗАБАВУ

в суботу, 22-го листопада 1969 року

в ПАРОХІЯЛЬНІЙ ЗАЛІ ШКОЛИ СВ. ДУХА

161 North 5th Street, Brooklyn, N.Y.

ОРКЕСТРА „МРІЇ" Початок 8:30 веч.

Весь прибуток призначений на Парохіяльну Школу.

Орест Павлів

Радіють вісткою, що „Анна Ярославна" гостюватиме в Монтреалі

Монтреаль є безперечно одним із найбільших культурних центрів Канади, а водночас і одним із найцікавіших міст, де перехрещуються впливи різних культур, збагачуючи цим і саме місто, і всю Канаду. Саме тому, вистава опери „Анна Ярославна" в Монтреалі матиме велике значення для популяризації кращих зразків українського мистецтва і культурних здобутків українців на північно - американському континенті. А якщо взяти на увагу той факт, що серед франко-мовного населення Монтреалю, як і всього Квебеку, досить таки глибоко в к о р інені французькі традиції і пошана до французької культури та до історичного минулого Франції, — то не можна не радіти з того приводу, що сюжет української опери, яку поставлять у Монтреалі, взятий з життя русько-української княжни Анни Ярославни, що стала королевою Франції.

Про мистецький успіх опери „Анна Ярославна" будуть писати професійні рецензенти після її постановки. На передодні вистави „Анни Ярославни" у Монтреалі, варто відмітити деякі цікаві моменти для інших осередків українського поселення.

Українська громада Монтреалю хоч і не дуже велика, дала вже не раз докази своєї організованости й солідарности. Цього року навесні український Монтреаль здивував інші українські осередки своєю незвичайно успішною кампанією на Фонд Енциклопедії Українознавства. Ця кампанія дала 45 тисяч долярів. Кампанію збірки Фонду Енциклопедії Українознавства, як і організування вистави опери „Анна Ярославна" в Монтреалі організують молоді, професійні люди, ентузіясти ширення українського мистецтва й культури. Тому успіх опери „Анна Ярославна" у Монтреалі запевнений.

Організує виставу „Анна Ярославна" пан Роман Підвисоцький, співвласник фірми „Рей Стівенс Візюел Продакшенс". Він довгі роки працює як імпресаріо і має за собою вже понад сто різних концертів і постановок. Той факт забезпечує опері повний збір.

Прем'єра „Анни Ярославни" відбудеться 22-го листопада в модерному репрезентативному театрі Вілфреда Пелетіє, який міститься в розкішному м и с тецькому центрі Пляс Дес Ар. За винятком Монтреальської Симфонічної Оркестри, хори, балет і виконавці всіх ролей — це приїжджі гості із ЗСА. Приїзд виконавців „Анни Ярославни" буде ще одною нагодою пережити моменти єднання українських душ, розкиданих по різних закутках цього материка, нагодою відновити старі знайомства і скріпити почуття національної єдности. Для молоді — буде нагода хоч раз у рік вийти з наших приміщень — на ширший форум мистецького світу. Українська громадськість Америки й Канади вдячна Українському Народному Союзові, що з нагоди свого 75-літнього ювілею став меценатом українського мистецтва і причинився до того, що новий твір оперного мистецтва став дійсністю.

Організатори вистави опери „Анна Ярославна" у Монтреалі подбали, щоб надати цій українській мистецько - культурній імпрезі репрезентативного характеру. На прем'єру запрошено представників оттавського федерального й квебекського провінційного урядів, а після вистави, в залях Пляс Дес Ар відбудеться зустріч-коктейл з усіма артистами опери, композитором Антоном Рудницьким, автором лібрета Леонідом Полтавою та всіма членами мистецько-творчого колективу постановки „Анни Ярославни". Зустріч - коктейл улаштовує новопосталий Український Мистецький Комітет Співпраці з Монтреальським Музеєм Образотворчого Мистецтва.

Організатори вистави опери „Анна Ярославна" у Монтреалі призначили відповідну квоту чистого прибутку на фонд будови українського дому для людей старшого віку, який саме тепер мають збудувати в Монтреалі.

Український Монтреаль стоїть під знаком готувань, щоб гідно привітати оперу „Анна Ярославна", її композитора і дириґента в одній особі, автора лібрета, артистів - співаків та всіх її співтворців і виконавців, що разом, спільними зусиллями причиняються до її мистецького успіху.

Відбулось обговорення 13-ої Виставки Жіночої Творчости

Ню Йорк. — У суботу 8 листопада в домівці 64-го Відділу СУА в Народнім Домі відбулось обговорення 13-ої з черги Виставки Жіночої Творчости, організованої культурно - осв. референтурою Відділу. У Виставці взяли участь 26 різного віку, таланту й вишколу мисткинь з ЗСА, Канади і Швайцарії, які надіслали до 80 своїх творів. Чимало мистскинь з Ню Йорку й околиць були на обговоренні. З аналізою праць кожної мисткині виступав відомий мистець пензля проф. Любомир Кузьма, який між ін., ствердив початок занепаду так зв. безпредметового напрямку в малярстві, чи модернізму. Його загальна оцінка виставлених праць була позитивною, бо в них відчувалася наполеглива праця мисткинь, що сприяє розвиткові талантів. У мистецькій частині вечора виступав найкращий виконавець творів Василя Стефаника за кордоном маестро Степан Крижанівський, який не лише прочитав, а й відіграв голосово на мімікою дві новелі „Морітурі" і „Побожну", а на закінчення прочитав довший вірш української поетки з Австралії Зої Когут під наг. „Доля". Гостинні союзянки подбали про каву й солодке для 70 учасників цього цікавого й будуючого вечора.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж.

ЗА ІНІЦІЯТИВОЮ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ м. НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж., — КОМІТЕТ СПІВПРАЦІ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, 1-ша УД УНА, ОБВУА та УПА м. НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж.

— влаштовують —

23-го листопада 1969 року (в неділю)

о 4-ій год. по пол.

в залі Української Православної Церкви

СВЯТОЇ ТРОЙЦІ

при 836 Лайонс Еве., м. Ірвінгтон, Н. Дж.

АКАДЕМІЮ

на відзначення 90-ти ліття з дня народження Великого Сина України — Голови Директорії і Головного Отамана Військ УНР св. п.

СИМОНА В. ПЕТЛЮРИ

В програмі: Святочне слово інж. О. Шевченка та художня частина.

Цього ж дня за 15 хв. перед АКАДЕМІЄЮ, тобто о год. 3:45 хв. в Церкві Святої Тройці, священиками обох Православних Церков Нюарку та Ірвінґтону буде відправлений

МОЛЕБЕНЬ в наміренні Українського Народу

Запрошується все Українське Громадянство до масової участи. Проситься організації прийти на Молебень з своїми організаційними прапорами.

КОМІТЕТ

У 20-ліття Пласту у Філядельфії

В червні 1949 року почався найбільший наплив нової еміґрації до ЗСА. В Мюнхені ГПС доручила нам, міттенвальдським виховникам, Оксані й Олександрові Бережницьким та мені нав'язати контакт з подругою Марією Хомин, яка приїхала раніше до Філядельфії і була уповноваженою організувати там пластове життя. Також дали нам адресу пл. сен. Мирослава Раковського, який в Ню Йорку вже зорганізував пластову частину. Йому мали ми передати частину пластового добра (друки, правильники іт. п.). В перших днях приїзду до Філядельфії я розвідала, де мешкає подруга Марія Хомин і поїхала до неї. Від неї ми довідалися, що вона не мала змоги зорганізувати пластових гуртків, бо новоприбулої молоді у Філядельфії ще майже не було, а діти старих еміґрантів — українців, не виявляли зацікавлення Пластом, не знали української мови, так що яканебудь праця з ними не була можливою.

Знаючи, що до Філядельфії якраз у той час приїхали вже деякі пластуни, ми домовилися з подругою Марією Хомин зорганізувати перші пластові сходини. Подруга Марія помістила в часописі „Америка" оголошення, щоб усі пластуни й пластунки з Філядельфії й околиці прибули до домівки „Провидіння" на перші пластові сходини.

На вулиці Френклін під будинком „Провидіння" стояла молоденька дівчинка з пластовою лілейкою і, поздоровляючи пластовим привітом „Скоб", спрямовувала всіх на другий поверх, де мали відбутися перші сходини. Тією новачкою була Ірка Баглай, тепер кошова Богачевська.

На сходинах було присутніх коло 20 пластунок і пластунів усіх уладів. Сходини провадила уповноважена подруга М. Хомин. Вибрано кошового (пл. сен. Олександра Бережницького) і кошову (пл. сен. Ірину Кравців). З юнацтва створено лише один гурток юнаків і один юначок. Впорядницею дівочого гуртка, а одночасно звязковою стала, тоді ще старша пластунка, Оксана Бережницька. Організацію старших пластунок мала зайнятися ст. пл. Люба Заяць.

Перших новачок зібрала і провадила в північній частині міста пл. сен. Ростислава Богачевська, в околиці 24-ої вулиці — пл. сень. Євгенія Онуферко.

З пл. сен. Мирославом Раковським ми скомунікувалися листовно. Від нього довідалися, що пластова праця в Ню Йорку вже в повному розквіті та що організують першу пластову зустріч у ЗСА, яка має відбутися у вересні в „День Праці", на т. зв. „Українському Селі" у Бавнд Бруку.

До Філядельфії прибували нові і нові еміґранти. Число пластунок і пластунів зростало з кожним днем і вже 21-го серпня 1949 року ми відбули перший станичний збір, на якому станичним вибрано пл. сен. д-ра Петра Ісаєва. Кошовими залишилися ті, що їх вибрано на перших організаційних сходинах. І вже покотилася праця нормально. Сходини частин відбувалися на вільному повітрі, а в дощеві дні в церковних залях. У вересні станиця вправді в малому числі (8 осіб), та все ж таки взяла участь у першій пластовій зустрічі коло Бавнд Бруку. Наплив пластової молоді у першому році був великий. На першому станичному зборі жіночий кіш мав 37 пластунок, а наступного року в той час 106 пластунок.

Приблизно такий приріст був в чоловічому коші.

І так бігли роки! Двадцять років! Сотні молодих людей перейшли через філядельфійські гнізда і пішли в життя.

Пл. сен. Ірина Кравців

У глибокому смутку сповіщаємо
Пластунство та Українське Громадянство,
що у вівторок, 11-го листопада 1969 року, в Торонті, на 64-му році свого жертовного для Бога й України життя, відійшла у Вічність, невтомна виховниця української молоді, визначна пластова провідниця

сл. п. пластова сеньйорка

КЕКИЛІЯ ПАЛІЇВ

колишня довголітня голова булава пластунок і голована референтка вишколу у Головній Пластовій Булаві, кол. голова Крайової Пластової Старшини у Великобританії, довголітня голова Крайової Пластової Старшини в Канаді, секретарка Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради та Крайової Координаційної Виховно-Освітньої Ради Канади, голова Головної Управи Об'єднання Українських Педагогів Канади і голова Відділу ОУПК в Торонті, голова Світової Ради Українського Дошкілля, засновниця Патронату Наукового Осередку НТШ-Сарсель у Канаді, ініціяторка численних пластових та громадських акцій в Україні і поза її межами.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 15 листопада 1969 року. Після похоронних відправ у Свято-Миколаївській Церкві, поховано Покійну на цвинтарі Проспект у Торонті.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

КРАЙОВА ПЛАСТОВА РАДА,
КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА
в КАНАДІ
і
ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ, ТОРОНТО

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА, БРАТА, СТРИЙКА і ВУЙКА

св. п. інж. Юрія Тараса

ГРУШКЕВИЧА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в таких місцевостях:

ДІТРОЙТ, Міш. — в Церкві НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ П. ДМ., в понеділок, дня 24 ЛИСТОПАДА 1969 р. о год. 7-ій рано;
ДІРБОРН, Міш. — в Церкві СВ. АРХ. МИХАЇЛА, в суботу, дня 22 ЛИСТОПАДА, о год. 8-ій рано та в понеділок, дня 24 ЛИСТОПАДА, о год. 8-ій рано;
ЛОРЕЙН, Огайо — в Церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, в понеділок, дня 24 ЛИСТОПАДА, о год. 8-ій рано;
ПАРМА, Огайо — в Церкві СВ. ЙОСАФАТА, в четвер, дня 27 ЛИСТОПАДА, о год. 9-ій рано.

Повідомляючи про це, просимо Друзів і Приятелів Покійного про участь в Заупокійних Богослужбах та Молитви за Спокій Його Душі.

ІРЕНА ГРУШКЕВИЧ — дружина з Родиною

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ жертвовані Друзями і Приятелями, будуть відправлятися сукцесивно в таких Церквах:

ГЕМТРЕМК — в Церкві Непорочного Зачаття П. Д. М.;
ЛОРЕЙН, Огайо — в Церкві св. Івана Хрестителя;
ДІРБОРН, Міш. — в Церкві св. Арх. Михаїла;
ПАРАНА, Бразилія — в Церкві оо. Василіян (о. Венедикт Мельник).

ФІЛІППІНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ФЕРДИНАНД МАРКОС ВИГРАВ вибори і став першим президентом за час існування державної суверенности Філіппін від 1946 р., який урядуватиме впродовж другої 4-річної каденції. Маркос дістав круглo 4,535.000 голосів, а його противник, сенатор Серджіо Османа, 2,663.000 голосів. Маркос заявив, що відкличе філіппінську військову частину з В'єтнаму та використає її для остаточної ліквідації комуністичних партизанів у Філіппінах.

ІЗ СХІДНЬОГО БЕРЛІНУ ВТІК 19-річний вояк, який роззброїв свого товариша, з яким стояв на варті біля берлінського „муру ганьби" по його східньому боці. Поки той роззброєний вояк вдарив на тривогу — його відважний товариш втік до британської зони Західнього Берліну. Це був 513-ий з черги випадок втечі східньо - німецьких вояків і поліціянтів за останніх 8 років.

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА І СЕСТРИЦТВО
СВ. АНДРІЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ в ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
з глибоким смутком повідомляє,
що 10-го листопада 1969 року померла на 81 році життя довголітня Голова Сестрицтва

ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА ЧЕХІВСЬКА

дружина св. пам. професора Володимира Чехівського, відомого громадського, політичного й церковного діяча та б. прем'єр-міністра Української Народньої Республіки.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 15-го листопада 1969 року о год. 9-ій рано в Українській Автокефальній Православній Церкві св. Андрія, при 1070 — 69-та Евеню у Філядельфії, Па., а звідтам на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ

ділиться сумною вісткою з Проводами Відділів ОУПК, з їх Членством та з Українським Громадянством, що в Торонті, 11 листопада 1969 р., по довгій і важкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність

сл. п.

КЕКИЛІЯ ПАЛІЇВ

учителька і одна з найбільш заслужених громадянок у ділянці виховання молоді на Рідних Землях і поза їх межами.

Покійна народилася 6 січня 1906 р. у священичій родині в Перевісті, в Україні. Вже з молодих літ Покійна включилася в ділянку виховної праці як пластункa-виховниця і згодом як педагог. Виховної праці не покидала до кінця свого життя.

Непересічні прикмети її характеру та інтелекту висунули її в передові ряди наших громадських діячів і дозволили їй втішатися подивугідними плодами невтомної праці. Найвищим осягом її діяльности як виховниці та організаторки були підготовні праці для Світової Виховно-Освітньої Сесії на Світовому Конгресі Вільних Українців у Ню Йорку, які устійнили і схвалили Виховний Ідеал Українця у вільному світі та завершилися покликанням до життя Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради (СКВОР).

Покійна була головою ОУПК, а останньо головою Відділу ОУПК в Торонті, головою Світової Ради Українського Дошкілля і секретарем Світової і Крайової Виховно-Освітніх Рад. Передчасна смерть Кекилії Паліїв є болючою і невіджалуваною втратою для всіх наших виховно освітніх установ у цілому вільному світі.

ПАНАХИДИ за Спокій її Душі відбулися в четвер і п'ятницю, 13 і 14 листопада 1969 р. в похоронному заведенні Кардинала при вул. Аннет 92. ПОХОРОН відбувся в суботу, 15 листопада 1969 р. з того ж заведення до Свято-Миколаївської Церкви, а звідтам після жалібної Служби Божої на цвинтар Проспект у Торонті.

Замість квітів на могилу Покійної, просимо складати датки на закінчення Енциклопедії Українознавства на адреси:

Patronage NTSH c/o E. Borys, 16 Brocondale Hill Rd., Toronto 4, Ont. or
Ply. 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

Достойній Родині Покійної складаємо найглибші співчуття.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА УПРАВА
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПЕДАГОГІВ КАНАДИ

В ДВАДЦЯТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

бл. п. Генерал-Хорунжого

ГНАТА СТЕФАНОВА

відбудеться

в суботу, 22-го листопада 1969 року

о год. 9-ій ранку
в Храмі ЦАРЯ ХРИСТА у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
1627 Каюґа вул.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ

Про це повідомляють Товаришів Зброї, Рідних та Громадянство з проханням про молитву

ДРУЖИНА з РОДИНОЮ

Замість квітів на могилу
сл. п. д-ра **ВОЛОДИМИРА БІЛОЗОРА**
сотника-лікаря УСС і УГА
складаємо 20.00 долярів
на Фонд Українських Воєнних Інвалідів.
Стефанія і д-р Григорій ЯВНІ

ВП. п. Марії Білозор і Родині, складаємо щирі співчуття.

В пам'ять Найдорожчої і Незабутньої
МАМИ, БАБЦІ, ПРАБАБЦІ і ТЕЩІ

бл. п. Марії Грищенко

замість квітів на далеку могилу
складають 100.00 долярів
на Собор св. Софії в Римі

Емілія і д-р Олександер САНОЦЬКІ
з Родиною

Замість вінка на свіжу могилу
бл. п. д-ра **ВОЛОДИМИРА БІЛОЗОРА**
жертвуємо 10.00 долярів
на Українських Воєнних Інвалідів.

Вельмишановній Дружині і Родині Покійного, висловлюємо наше сердечне співчуття.
Омелія і Михайло ЦЯПКИ

ВІСТІ З ТОРОНТА

ВЕЛИКА ВТРАТА. По короткій, тяжкій недузі 12 жовтня на 66 році трудолюбивого життя відійшов у вічність визначний священик, вчений, громадянин і патріот сл. п. митрофорний протоєрей проф. д-р Б. Липський — парох Святомиколаївської церкви. Сумом і жалем оповита не тільки Святомиколаївська парохія, але ціле українське суспільство. Яким великим авторитетом був покійний, та якою втішався пошаною і любов'ю, можуть посвідчити величаві похорони. Понад десять тисяч людей перейшли перед домовиною покійного під час триденних відправ у церкві, де лежало тіло покійного. Три тисячі учасників були на похоронних відправах 15 жовтня, які під проводом В и с окопреосвященного Владики Кир Ісидора та 40 священиків відпроваджали покійного на місце вічного спочинку. Участь у похоронах взяли представники зорганізованого життя та представники уряду, кол. міністер шляхів Гелер та мін. І. Яремко. В церкві 14 жовтня ц. р. прощальну промову (про працю і діяльність о. проф. д-ра Б. Липського) виголосив Всеч. о. радник В. Тарнавський з Едмонтону, колишній учень покійного. Під час поминальної Служби Божої прощав покійного о. мітрат П. Хомин, довголітній співпрацівник, а під час жалобної тризни Високопреосвященний Владика Кир Ісидор. Від церковних і громадських організацій, товариств і установ на цвинтарі промовляли: д-р О. Бойко — КУК, В. Дідюк — ВУК і парохіяльні організації, п-і Я. Ломаґа — ЛУКЖ, учень Бабяк — студенти курсів українознавства, п-і мгр Я. Зорич — курси українознавства і інж. О. Клюфас від найближчих співпрацівників і мирян. На тризні з прощальними промовами виступали: М. Поронюк — БУКК, п-і І. Малицька — ЛУКЖ, інж. В. Янішевський — Пласт, д-р Р. Малащук — політв'язні й організації ВФ, проф. д-р Є. Вертипорох — НТШ, проф. З. Зелений — Об'єднання Українських Педагогів, д-р Базилевич — кол. студенти богословії, о. І. Сиротинський — від духовенства, та ред. В. Качмар — він родини. Замість квітів зложено пожертви на Собор св. Софії в Римі, та поминальні Служби Божі за спокій душі покійного. Хоч немічний тілом, але великий духом, відійшов у вічність, не діждавшись радісного дня 26 жовтня, щоб одержати з рук свого Владики митру. Відійшов, щоб одержати нагороду вічну за добре виконання свого завдання. На нев'янучий вінок пам'яті дорогого о. митрата і пароха складаю 25 дол. на Собор св. Софії.

ПАНАХИДА ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПРОВІДНИКА. У побереги заповненій церкві св. Покрови, відправлено Торжественну Соборну Панахиду за спокій душі сл. п. Провідника ОУН Степана Бандери та всіх воїнів ОУН і УПА, що віддали життя своє „за друзів". Шість священиків під проводом Всесв. о. радника Габрусевича відправили панахиду, до якої співав чоловічий хор „Прометей" під дириґентурою мгра В. Кардаша. Проповідь виголосив о. Набережний — капелян СУМ. Понад 250 юних сумівців зорганізованими лавами під проводом своїх виховників і провідників взяли участь у панахиді, а опісля у церковній залі відбули організаційний апель. Слово голови Крайової Управи СУМ мгр Т. Буйняка, деклямації, жалібний салют, були поклоном тому, який своє життя присвятив великій ідеї визволення України, за яку і загинув від скритовбивчої руки нашого відвічного ворога.

ВИСТАВКА ТВОРІВ С. БОРАЧКА. В залі клюбу „Сокіл" в Українському Домі при вул. Кристі відкрито 15 жовтня ц. р. виставку творів малярства і мозаїк визначного мистця Северина Борачка. Виставку зорганізувала Спілка Образотворчих Мистців Канади. Під час відкриття виставки виступав В и с окопреосвященний Владика Кир Ісидор, як давній знайомий маляра. Сподіваємося, що велике число громадян нашого міста відвідає цю направду під кожним оглядом добре влаштовану виставку. Ввечері того дня маестро Борачок брав участь у зустрічі теребовлян. Виставку відкрив голова СОМ д-р Б. Стебельський.

ЗУСТРІЧ ТЕРЕБОВЛЯН. Комітет Теребовлян, що його очолює п. А. Коберницький, влаштував 15-го жовтня в залі церкви св. Иосафата при вул. Френклін Зустріч Теребовлян з нагоди видання книги - споминів п. з. „Теребовельська Земля". В програмі зустрічі було прийняття, розвагова частина, виступи квартету та роздача книжки. Програмою проводив А. Козак. Роздачу книжки перевів д-р В. Палідвор з Ню Йорку, голова Центрального Комітету і активний впорядник книжки. Зустріч переслала привітальну телеграму Верховному Архиєпископові Митрополитові Кардиналові Й. Сліпому, як уродженцеві Теребовельщини. Присутнім на зустрічі був також Владика Кир Ісидор, уроженець Теребовельщини, який виголосив привітальне слово. Численно була заступлена українська преса та представники організацій. В гарній родинній атмосфері проходила зустріч. Багато знайомих по довгих роках зустрічалися та відновляли свої спогади.

20-РІЧЧЯ ВІДДІЛУ ЛВУ. Найбільший відділ ЛВУ в Торонті, який очолює молодий і енергійний мґр Ю. Шимко, готується відзначити 20-річчя зорганізування відділу. В програмі відзначень: посвячення власного організаційного прапору і ювілейний бенкет, які відбудуться в суботу 8 листопада. По бенкеті товариська забава. Імпрезу підготовляють спільно члени ЛВУ і ОЖ ЛВУ. Запрошені будуть колишні голови відділу, члени ОЖ ЛВУ і клюбу „Сокіл", визначніші п р е дставники федерального і провінційного урядів, наших товариств, організацій й установ. Квитки вже тепер можна набувати в усіх книгарнях нашого міста.

В. Дідюк

„АННА ЯРОСЛАВНА" В ТОРОНТІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ких початків, і яка доказала, що наш брат, дати б йому тільки вільну можливість, вміє із глини — золото зробити. — Як вам опера припадає до вподоби.

— А знаєте, я все дивлюся на свого сина. Він у мене на третьому році університету. Коли він по першій дії не мявкає, що мусить іти додому, бо на нього там „ессей" чекає — та вже дуже добре: а він у мене і по О'Кіфах і по Роял Александра театрах ходить. Він на тому знається. Він мені казав, заки я вийшов на цигарку: чому в нас такі імпрези не відбуваються частіше...

Світла гаснуть і ми повертаємось на свої місця.

Щоб знов подивляти нашого старого знайомого д-ра А. Рудницького, який і сьогодні так же вимахує своїми руками за дириґентським пультом, як вимахував ним десь із тридцять років тому, коли прибув до славетного міста Станиславова із „Запорожцем за Дунаєм" і який майже не змінився за тих тридцять років. І ще — який у зовсім мало пригожих для мистецтво-творіння обставинах зумів створити нову цінність української музики. Це ще один доказ прекрасности у к р а їнської людини, творчої, позитивної людини, яка і в найгірших обставинах уміє знестися понад будний день і навіть із найбільш будного, сірого дня й зробити велике свято...

Щоб подивляти знамениту Галину Андреадіс, якої не постидалася б і найбільша опера, якої артисти живуть у кращих обставинах і — беруть кращі гажі; щоб захоплюватись ч у д о в о ю Мартою Кокольською, за яку Стрий місто може бути гордим; щоб слухати з увагою Ю. Богачевського, а що найбільше і найважливіше, щоб німіти від захоплення дівчатами, хлопцями, мужами і жінками хору „Кобзар", які, як ми знаємо, бодай у більшості, їхавши кільканадцять годин із Філядельфії і маючи перед собою знов кільканадцять годин їзди назад до свойого міста — всетаки співають із такою вервою, що мій приятель, англієць, якого ми запросили на оперу, каже:

— Не до повірення... Не до повірення...

Що ж таке не до повірення?

А те не до повірення, що українська людина знаходить у собі снагу і впертість у найнесприятливіших обставинах творити, пнятися на висоти, мріяти.

Можливо українська людина іще не станула на Місяці (хоч ми не сумніваємось у тому, що, якби українська людина була вільною, то вона саме була б зустрічала американських астронавтів на місяченькові), але вона завжди і від давна досягає місяців неможливого.

Можливо мистецькі критики будуть писати про недоліки опери. Бо деякі люди вміють знайти плями на сонці. Так, якбито ті плями перешкоджали сонцю давати життя нашій планеті. Так, якби ті плями (які впрочім усюди мусять бути) були ОСНОВНИМ.

Але ми тим людям залишимо їхні демократичні привілеї...

Однаково ж ми завжди будемо втішатися радше благословенним промінням життєдайного сонця і не-матимемо маємо надію, часу на те, щоб дошукуватись на ньому плям.

Кожному його власне.

Філядельфія може бути гордою за свій хор „Кобзар".

ЗСА можуть бути гордими за цілий ансамбль. Зокрема Українські ЗСА.

Український Н а р о д н и й Союз може бути гордий за свою ініціятиву.

А ми є гордими за те, що ще раз переконались, що щоб там не було, українська людина за всіх обставин і за всіх часів була, є — і буде творчою, великою й одинокою, у світі.

Котра з еміграції здобулася на свою „Анну Ярославну"?

Жодна...

Слава українській еміграції! ..

Нюйоркська Округа УНС з успіхом

(Продовження зі стор. 1-ої)

сти 650, а грудень бодай 750 членів, що дозволили б перейти границю 5.000. По десяти місяцях бракує тільки 97 членів для вирівняння минулорічного здобутку за повний рік. На цьому тлі Нюйоркська Округа придбала відповідні осяги. Її дотеперішні 319 членів є лише на 21 членів менше, як за весь минулий рік, а на 57 від досягнення в 1967 р. До осягу рекордового конвенційного року 1966 бракує лише 129 членів і щонайменше це число повинна Округа здобути впродовж цих двох останніх місяців. Переможними Відділами (першуни: ч. 88 зі Союівки і ч. 361 з Ню Йорку здобули по 46 членів), та чемпіонами організаторами, які здобули десять або більше членів (В. Квас, 46, І. Пригода 23, д-р О. Саноцький 22, д-р В. Вишиваний 21, М. Хоманьчук 19, А. Копистянський 18, д-р В. Палідвор 14, В. Мандзій і Я. Падох 10) доповідач ілюстрував активність Округи. На жаль сім Відділів ще не розпочали організувати членів, в тому, на жаль, чотири місцеві Відділи. В дальшому подано число дорослих членів кожного Відділу з заохотою збільшити їх хоч би для того, щоб Відділи могли післати своїх делеґатів на недалеку Конвенцію УНС в травні 1970 р. Відділи, які вже мають потрібне число дорослих членів (75, 150 і 300 для 1-3 делеґатів) повинні добре вважати, щоб це число не обнизилося до кінця року, бо рішає стан з 31 грудня 1969 р.

В дальшому доповідач підкреслив ряд інших проблем Відділів і їх організаторів, заохочуючи їх придбати в цім році бодай кругле число 10, 25 чи 50 членів для здобуття окремих, ювілейних бонусів за більше число членів та за більшу суму забезпечення (від $50.000) і для здобуття секретарями додаткової секретарської винагороди, якщо їх Відділи до кінця року не матимуть ніякої втрати в активних членах. Ряд важливих і актуальних питань порушили дальші доповідачі, заступники гол. предсідника УНС, пані Марія Душник і Володимир Сохан. Пані Душник окремо говорила про успішний Жіночий Союзовий Ювілейний День на Союзівці, що відбувся 19 жовтня, та про змагання жінок-організаторок й їх нагороди. В. Сохан подав точніші числові дані щодо минулих та сподіваних втрат членів у цім році, передбачуюч втрати в цих двох останніх місяцях на кругло 1,200 членів й заохочуючи приявних до збільшення числа нових членів для покриття цих втрат, які дуже збільшилися зприводу 20-річчя нової іміґрації. Слід відсуспендувати якнайбільше членів, наново забезпечувати тих, яким дозріли грамоти, заохочуючи їх згори, одержаними від УНС грішми, оплачувати в цілості вкладки за нове забезпечення й користати при цьому з поважної обнишки вкладок. Він оптимістично оцінює вислід кампанії в листопаді, бо вже прибули понад 200 аплікацій до гол. канцелярії. Головна радна п. Марія Демидчук у свойому слові раділа успіхами в цьогорічній кампанії та в імені всіх приявних заявила збільшення заходів для здобуття повного успіху до кінця року. В дискусії над доповідями занимали голос пп. Є. Манацький, В. Квас, д-р В. Палідвор, рад. М. Шпитко, д-р О. Соколишин, д-р В. Вишиваний, Р. Крупка, В. Яськів, А. Копистянський, В. Хомицький, та адв. І. Флис. Поза організаційними справами порушено деякі інші, а зокрема справу нового приміщення головної канцелярії та недавного Конґресу Американських Українців; доповнення членів для здобуття права на вислку делеґатів на конвенцію; нагороду за організування членів, підбір відповідних кляс забезпечення, зокрема для дітей; злуки Союзів; виключення конкуренції поміж Відділами щодо переходу членів; дорост союзової молоді і практичного виконання ювілейного клича УНС „лицем до молоді" і ін. На запитя відповіли представники екзекутиви. Збори закінчилися о год. 11 ніччю перекускою для їх учасників.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 22 ЛИСТОПАДА 1969 Р.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156-ий Відд. о год. 7:30 веч. Проситься чл. прибути. — В. Новак, секр.

НЕДІЛЯ, 23 ЛИСТОПАДА 1969 Р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая 5-ий Відд. о год. 5-ій по пол. в Авдиторії Укр. Кат. Церкви Чесного Хреста, 37-09 31ас Ave. Проситься чл. прибути та вирівняти вкладки. — М. Хоманчук, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Місячні збори Б-ва св. Димитрія — 288 Відд. о год. 1-ій по пол. Місячні збори цієї неділі тому, що Округа УНС справляє 75-ліття УНС в год. 4 по пол. в залі Укр. Правосл. Парафії при 803 Норт Фронт вулиці в Аллентавні, Па. — Д. Мушастий, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Иосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 292 Гудсон Аве. Врацька Служба Божа відправиться в четвер, 27 листопада о год. 10-ій ранку в церкві св. Иосафата. Проситься чл. прибути на Сл. Божу і на збори. — В. Колданський, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6279. Гана засуджує на смерть вбивників

I SPEAK, TARZAN, FOR ALL MOTO-MOTOS, EXCEPT THOSE SIX WHO MURDERED YOUR FRIENDS! I ORDER THE SAME PUNISHMENT FOR THEM AS FOR OVA! I ORDER THEM KILLED!

NO, GANA, WE CAN'T RETURN LIFE TO THE DEAD DOCTORS AND NURSES BY KILLING THEIR MURDERERS!

BUT I AM RIGHTFUL CHIEF OF MOTO-MOTOS! I AM THEIR JUDGE! I ORDER THE KILLERS TO RIP US OF THEIR SHAME!

YES!

9-16
6279

Я говорю, Тарзане, в імені всіх мото-мотів, за винятком тих шестеро, які вбили твоїх приятелів! Наказую ту саму кару для них, що для Оди! Наказую вбити їх!

Ні, Гано. Ми не можемо повернути життя мертвим лікарям і медсестрам, вбиваючи їх вбивників!

Але я є законним головою мото-мотів! Я є їх суддею! Я наказую вбити їх — позбутися стиду, що його вони спричинили!